

DISPV TATIO

DE

SACROSANCTIS ET

CATHOLICIS CHRISTI

Ecclesijs reficiendis ac
reparandis

*Quam Diuino numine Beatissimaq; sem-
per uirginis MARIÆ auxilio im-
plorato, causa terribilis & maximè
deplorandi nostri temporis status in
destruendis Ecclesijs,*

Authoritate magnifici & clarissimi viri Domini
IACOBI CUIACII pro in utroque Iure
Licentiæ gradu impetrando defendebat.

GEORGIVS AYBLINGERVS.

PARISIIS,

Ex Typographia Michaëlis le Duc,
Anno à partu Deiparæ,

MD. LXXXIII.

Theoph. Ignat. in Epist.
ad Philip.

*Dæmones omnem mouerant lapidem
ad crucem CHRISTI sibi exosam abo-
lendam.*

Ecclesiast. 4. cap.

*Initio vitæ, Diuina Iustitia triuit ho-
stem vt Ecclesia Remaneret dignitas in-
uiolabilis & regnans.*

3
NOBILIBVS, MAGNI-
FICIS, ET CLARISSIMIS
viris, Dominis, IOANNI BERZEL, GEOR-
GIO HOLD, IOANNI STOR AB OSTE-
RACH, MATTHÆO STAINBERGER,
PAVLO TENNACKER, illustris ac gene-
rosi Domini D. GVILHELMI Comitis ab
Otingen, Cõsiliarijs, & CASPARO LAGO,
illustrissimi ac potentissimi Principis Domini
D. GVILHELMI, Comitis Palatini, vtrius-
que Bauariæ Ducis, Cõsiliario, celebrisque
INGOLSTADIENSIS Academiae Legum
professori & Camerario, Dominis suis longè
obseruantissimis. S. D.

MOVIT me diuturna, at-
que adhuc instans & ex-
ulcerata rabies quorun-
dam in Belgia, Nobilif-
simi ac magnifici viri,
qui (proh dolor) in Sacrosanctas & Ca-
tholicas CHRISTI Ecclesias quasi in
Sylua lignorum securibus exciderunt ia-
nuas templorum & sanctuariorum Dei;
vti Regius ille Propheta deplorando olim

4
incendum templi & vastationem urbis
sanctae & calamitates populi usus est his
171.73. verbis. DEVS venerunt gentes in he-
reditatem tuam, polluerunt tēplum
sanctum tuum, posuerunt Hierusa-
lem in acervos lapidum. Quis ex Ca-
tholicorum CHRISTI fidelium com-
munionē, hac verba calamitosissimis pra-
sertim nostris temporibus non perpenderet?
& sine intermissione continuoque ploratu
ingemisceret? cum debachantem & mirum
in modum contra Salvatoris nostri victo-
riosam scilicet & gloriosissimam CRV-
CEM exasperantem hostem videre de-
beat. Qui in seculari & minimè animae
salubri pompa, honore, & inani gloria con-
sequenda vagatur & plusquam iustum &
aequum est sentire molitur. Venerabantur
olim nostri in pietate & CHRISTI ti-
more, antecessores, cultum Divinum ut
non in vulgò sed à latere & singularitèr
positis locis, templum Dei struxerint, inde-
que benè fecerint, ne sacrosanctum & Di-

5
vinum CHRISTI mysterium in obscuro
seu in inhonesto loco tractaretur: Hinc ob
maiores CHRISTI nominis celebra-
tem devotionemque, altaria erigere, calices
& sancta velamina & alia quae ad cul-
tum Dominicae Passionis pertinent vene-
rari & addere ceperunt. Non quasi ani-
ma & sensu carentia & sanctimoniam
non habentia, sed ex consortio corporis &
sanguinis Domini eadem qua corpus eius
& sanguis maiestate veneranda. Contra
hac perditos infideles & omnium impiissi-
mi Haeretici, vi, audacia, & insolenti teme-
ritate, illa omnia corrumpere, euellere, dissi-
pare ac omnino funditus evertere turpi ni-
miùm insolentia nituntur. Domus iam
precautionum apud illos pertinaces, invidios,
rabidos, scelestos, & insanos, clausa sunt,
altaria cultu spirituali vacant, spreta sunt
patrum Decreta, traditiones Apostolicae
nihil sunt, recentiorum hominum adu-
ventiones ad gubernandas Ecclesias usur-
pantur, pastores pelluntur, subintroducun-

tur in eorum locum lupi graues Gregem
 CHRISTI dissipantes, ades Oratoria
 concionibus Ecclesiasticis destituta, solitu-
 dines referta sunt plangentibus, seniores la-
 mentantur, vetera presentibus conferentes,
 iuniores hoc sunt mirabiliores quod quibus
 bonis priuati sunt ignorant. Sed quia te-
 meritas aduersariorum nostrorum hodie
 magna & intollerabilis est; non puduit (cū
 nocentium ut inquit Paulus I.C. peccata
 nota & aperta esse debeant, id enim oportet
 & expedit) vitia & errores illorum cor-
 ripere, vobisque uti benè de me meritis, san-
 ctèque Orthodoxam fidem defenditis, vo-
 uere, dedicare, ac sub nomine vestro in pu-
 blicum emittere. Ita tamen me comparo ut
 qui multiplici anchora suum nauigium fir-
 mat: aut ut dignitatis amplissima homi-
 nes & animorum coniunctione pares mi-
 hi conciliem hoc tempore quò cum ad vos
 ex Gallia rediero percipiam aliquem huius
 vel gloriae vel doctrinae gustum: aut certè
 maximas virtutes, quibus aliis antecellitis,

l. cū qui
 nocentem
 ff. de in-
 iur.

summas ingenij laudes aliaque multa &
 magna rerum pulcherimarum exempla
 quæ in vobis elucescunt mihi proponam ad
 imitandum. Agedum IOANNES BER-
 ZELI Cancellarie dignissime te compel-
 lare audeo quem ad omnem grauitatē na-
 tura finxit & iam pridem pro dignitate &
 summa honore pro patria nostra VVAL-
 LERSTAINIANA respondere illam-
 que prudentia tua iuuare cœpisti. Te
 GEORGI HOLDI ipse fons & fa-
 cundia Reipub. iustitiaeque defendenda al-
 loquor, quem antea actis annis ad calum os-
 que nostra euexit patria, eademque adhuc
 semper obnixè laudat, quem nunc Respub.
 Ottingensis pro præcipuo & primo guber-
 natore defensoreque suspicit, & exoscula-
 tur, quem illustris ac generosi Domini, Do-
 mini, GVILHELMI Comitis ab Otin-
 gen aula unum ex iis colit quos aliàs con-
 sultissimos prædicat. Teque IOANNES
 STOR AB OSTERACH præfecte
 aulae meritissime prædico, cuius fides &

dignitatis vis tanta est, quam uniuersa nostra patria miratur, talem officij tui honorem & fidelitatem præbes, sine quo illustris noster Dominus GVILHELMVS Comes ab Otingen omnia reliqua ruinosâ duceret. Pariter te Clarissime MATHÆE STAINBERGER inter reliquos non minimū extollo, qui patriæ nostræ aliquot abhinc annis, tuis exquisitissimis consiliis mirabiliter præuidisti, propterea illa te concepta iam tua iusta & senili etate tanquam experientissimum libentè consulit. Te quoque vir excellentissime & eloquentissime Domine PAVLE TENACKER accedo, quem ex meritis, acumine iudicij, doctrina, fide, boni omnes certatim laudant, industrij admirantur, eruditi complectuntur, quid multa? omnes quotquot sunt de ingeniis & virtute aliqua insigni de tuo munere & honore quo in patria effulges, indicare, & iusto calculo discernere possunt. Te quoque CASPARE LAGE facundissime saluto, cuius auxilio &

studio iampridem cū⁹ INGOLSTADII sacratissimis legibus operam dabam, teque docentem qua potui industria audiebam, sum fulcitus; quamobrem non immeritò clarissimus vir Dominus IACOBVS CVIACIUS præcipuum GALLIÆ in explicandis iuribus, lumen, hanc studiorum meorum in me dignitatem, nempe secundam iuris utriusque lauream, ceu (ut vocant licentiæ gradum) conferre voluit. Quem honorem etiam tuo nomini, cui ob plurima accepta beneficia multum debeo, dedicare, fouere, ac commendare placuit, ut quicquid laudis inde consequar, tibi tanquam præceptori meo fidelissimo aliisque quorum ope ad id adductus sum officiosissime deferam. Præsertim quoque Nobili & excellentissimo viro, Domino, BERNARDO VVSEMBENTZ encomia dico, qui, omnibus virtutibus dignus, me plusquam per annum PARISIIS, idque studiorum legalium ratione, quæ ego & filius suus dilectissimus CAROLVS adinui-

cem cōmunicauimus, tractauimusque semper, amicū suū, & in posterum etiam multò magis appellare & cognoscere constituit. Ingeniosis enim quemadmodum ipse C VI A C I V S & humanissimis persuasionibus, ut ad iuris quendam honorē, dum essem in Gallia, conscenderem, me allexit, cui ob mei meorumque commodum & decus haud improbè renui. Et si qua unquam aduersæ fortunæ necessitate fuisset astrictus, mihi tanquam filio suo largissima promptissimāque manu (quod & factum aliquoties ostendit) subuenire libentissimè obtulit. ob eiusmodi idcirco illius merita quo ad usque spiritus rexit artus sui suorumque nunquam obliuiscar. Sed quia nihil à vobis, Magnifici viri, agi scio, non moderatum, nihil non æquabile, nihil quod cum ea quam sustinetis in Repub. dignitate non consentiat, nolim pro mea vnius libidine vel tenuitate splendorem clarissimorum vestri nominum obscurare: Attamen quantumuis de reparandis Ecclesiis

mea disputatiuncula breuis & exigua sit (Panegyricū namque in huiusmodi DD. Galli componere inhibēt) dignè tamen cum hoc nostro turbulentissimo tempore minùs obscura videatur accipite, protegite, & fouete, meque pro vestra summa humanitate & amplitudine (uti planissimè spero) excipite semperq; me cōmendatum habete. Valete Parisiis ex meo Museo. 17. April. Anno partæ salutis, Clō. Io. LXXXIII.

M. M. VV.

Deditissimus GEORGIUS
AYBLINGERVS.

THESIS PRIMA.

ECCLĒSIA Catholica ab hinc multis annis tyrannorum infidijs obruta & diaboli pietatis hostis tanquam apride sylua inuasionibus vastata, omnique impietate repleta est, quæ tandem vt post illam abominationem desolationis ad maiorẽ splendorem euehat, meritò publicè proponi debet.

II. **V**ERBORVM in primis *Reparationis & Refectionis* vim & potestatem declarabimus, & secundum *Vlpian.* respõdemus, quod reficere seu reparare sit in pristinum statum id quod corruptum est restaurare.

III. **V**NDE omnia illa quæ ad opus perficiendũ necessaria sunt, vt pote, tegere, substruere, sarcire, aduehere, apportare &c. comprehendimus.

III. **P**RIMÒ hæret in hoc disputatio; An detecta, cõfracta seu expilata Ecclesia, is ad quem onus refectionis pertinet, pari omnino modo ac ratione qua ante fuit, eam reparareatque ei de planè similibus ornamentis. prouidere tenetur.

V. **V**T autẽ *Sancti* mysterij exercitium in pristinã suam dignitatem & formam restituatur non adeo fixè & scrupulosè verbis *IC. nostri* in sua definitione, in secũda thesi supra data insistendum est.

VI. **N**AM in iure id periculosissimum est, sed maiore publico bono subinde fiet, si templa diuino numini dicata & citiùs & minore reparãtis dispendio reficiantur, quã si sumptiosiore opere, longioreque ac tardiore manu neglecta differantur.

VII. **A**D reparationem seu refectionem sanctissimarum & Catholicarum *CHRISTI* Ecclesiarum or-

namentorumque earum, primo loco tenentur, impij Iconomachi, scelerati templorum euerfores.

VIII. ET ij qui diuino timore postposito, sacrilegas suas manus domui Dei immani furore ac rabie iniecerunt.

IX. ID vero tam ex iure Diuino, quo vnusquisque damnum quod intulit alteri restituere cogitur: quã iure naturæ & secundum leges scriptas atque canonicas sanctiones.

X. ADEO quidẽ quia fauor Ecclesię tantus est vt cõtra ciuiles cõstitutiones tacitã Hypothecam tribuat.

XI. QVIA æquitas Iuris canonici quæ animæ fauorem respicit & eius liberationi consuluit pro restitutione rerum ablatarum damnoque illato bona delinquentium tacitã Hypothecę supponit, & tam contra hæredes eorum, quam contra alios quoscunque eorum possessores per-

sequutionem concedit.

XII. QVOD similiter mulieri tacitam Hypothecam ante alios anteriores creditores habenti, propter causam nimis fauorabilẽ præfertur.

XIII. EST enim Ecclesiæ causa longè fauorabilior quam priuati alicuius alius creditoris.

XIIII. SI vero remissio seu abolitio delicti à Principe sit ab illo, qui res sacras impiissimis manibus sedauit, impetrata, Ecclesię minimè præiudicat, sed ad restitutionẽ tenetur.

XV. NAM QVE vt in foro conscientię habetur. *Peccatum nullum remitti nisi restituatur ablatum*, nec Princeps vnquam alius, quam ipsa leges esse debeat, cum per illum iura nascantur.

XVI. SVBINDE est quod quando Princeps remittit pœnam corporalẽ aut pecuniariam applicãdam fisco, vel quando indulget homici-

dæ, semper in dubio præsupponit & includit pacem seu recõciliationem defuncti, cum satisfactione & pænâ pecuniariam parti applicandam.

XVII. RESCRIPTA namque Principum siue priuilegia alieno iuri præiudicare non debent; cum iniquum sit Principi, ipsas quas condidit leges turpiter in alterius detrimentum statuere.

XVIII. ET si quid Magistratus negligentia Ecclesiis ablatû sit, omninò ad restitutionem tenentur.

XIX. VEL si qui eo tempore belli turres vel vicinas ædes ad publicû vel cõmune commodum deformarunt, æstimationẽ refundere debêt.

XX. ET nedum onus hoc oblationis consuetudo ad laicos, verum etiam ad Parochianos transmittit.

XXI. RECTOR tamen Ecclesiæ quantumuis parochiani ex consuetudine teneantur, nihilominus cu-

ram

ram suam impendere, & Episcopo si opus sit, rationem de eiusmodi reparatione reddere debet.

XXII. FORENSIBVS etiam ratione bonorum quę in loco possident, collecta, pro reparatione Ecclesiæ imponi possunt.

XXIII. ID QV E locû habet quãdo onus principaliter imponitur rebus, & ad earum vel reparationem vel tuitionem vel defensionem.

XXIII. SIMILITER ij qui redditus, prouentus, seu decimas recipiunt, reparatione tali onerantur.

XXV. VT sunt Prelati, Episcopi, Canonici, Rectores, & alij omnes clerici beneficiati.

XXVI. ET quia Reip. interest, vt ministris Ecclesiæ iusta alimenta referuentur, vt templa diuino numini dicata reparentur, itaque populus ad contributionem vocatur.

XXVII. Clericus criminofus, seu

B

concupinarius, arbitrio Episcopi fabricę Ecclesię aut alteri pio loco pro pæna ad dandum vel contribuendum condemnari potest.

XXVIII. Actio reparationis Ecclesiarum dicitur esse popularis quia causa pia est, sic quilibet de populo agere potest.

XXIX. Popularē autem actionē eā vocamus quæ datur ex causa populari, hoc est, ex facto, quo res quæ sunt populi violatę sunt, & quā potest quilibet mouere de populo, ut ne quid in loco publico vel in via publica fiat, ne quid deiciatur aut effundatur ex cænaculo, ne quid appensum habeatur in pergula.

XXX. Institutio super reparatione Ecclesiarū mixti fori est. Ecclesiasticus Iudex cognoscit contra laicos de pia causa, & principis officiū intēdi debet circa reputationes Ecclesię.

F I N I S.

ΣΤΥΧΑΡΜΑ.

IN HONOREM CLARISSIMI ET
ORNATISSIMI VIRI, DOMINI
GEORGII AYBLINGERI Wal-
lerstainiani, ex Comitatu Otingensi,
cum P A R I S I I S solenniter vtrius-
que Iuris Licentiatus in-
auguraretur.

*Nobilis & egregij iuuenis CAROLI WYSEM-
BENTZ L.L.S. Commilitonis suauissimi.*

T *Um varias mecum virtutes pectore voluo;
(Quarum chare tibi magnus aceruus adest)
Hæreo: per medios fluctus, tumida æquora perque
sistitur in medio, turbida nostra ratio.
Non animus dignè siquidem meditarier illas,
Nec potis est, nostra, has tollere, Musa satis.
Sine etenim volumus dotes spectare supremas;
Quas perhibent primùm mentis habere locum:
Tu meritò primas, primosque tenebis honores,
Nec manet indignè prima corona tibi.
Es iustus, fortis, prudens, & fidus & omni;
Temperiem, alma cum Religionè, colis.
Sine externa inuat potius describere dona,
Materies in te carminis ampla datur.
Et non N atales, non hîc, quo sanguine natus
Carmine nec referam, sit tibi qua Patria:
Non, qua vita tibi, qui mores, quiue fuere
Actus, qualis erat nocte dieque labor:
Ars tua sufficiat: quam dicere carmine dignè*

B ij

Si possem totum me memorasse puto.
 Hac sine, non tanti, talesve feruntur honores,
 Hac sine, nec cuiquam gloria tanta venit.
 Immortale viris decus hac illustribus adfert,
 Nomina doctorum, tollit ad astra poli.
 Huius amor iunxit stimulos, calcaria prima,
 Ad virtutis iter, Docte **G E O R G E**, tibi
 Hac te Pieridum turba sociavit: & inter
 Doctiloquos, nomen fecit habere, viros.
 Hac tu suffultus; ceu cum stat in agmine miles
 Magnanimus, membris, pectore, mole, valens:
 Cui mora nec requies, deuincat ut iētibus hostem,
 Victricis palma primaque signa ferat;
 Es vigili intrepidè scrutatus cuncta labore,
 Mollia miscebas otia nec studiis,
 Donec inexhaustos iterum ac itrumque reuoluens
 Astra ex nexu, difficileve vias;
 Venisti ad placidum portum, Victricia Victor
 Signa ferens, passè dulce laboris onus.
 Unde, nec immerito, tanto te donat honore
C V I A C I V S, turis gloria summa sacri.
A V A R I C I Q V E virum doctorum, tota Corona;
 Qua vix sub caelo clarior vlla viget.
 Cum per eos turis tibi, rite **L I C E N T I A** fertur,
 Iustitiaque per hos, premia pulchra capis.
 Cum data libertas tibi, qui discipulus olim
 Per sedulus fueras, maximus & Themidas
 Auditor: modo dicaris bonus esse magister
 Illius, & custos impiger atque vigil.
 Nec minus ipse tuus Princeps, fortissimus Heros
G V I L E L M V S, Legum semper amator acers
 Laurus est triplex, meruit qui, tempora circum

Ut sua: tot celsi sunt benefacta Ducis.
 Gratatur, gaudetque nouum venisse **B I A N T E M**:
 Hunc ut consiliis iungat & inde suis.
 Ergo age maternos nomen transmittere soles,
A T B L I N G E R, stirpis maximà fama tua.
 Pœniteat nec te tam multam impendere curam
I V S T I T I A, fiat nec labor iste gratis.
 Haud frustra sulco procindes (credito) terram,
 Nanque manent, messis, commoda certa, tua.

AD CLARISSIMUM ET ORNA-
TISSIMUM VIRVM GEORGIUM
AYBLINGERVM Iuris vtriusque Li-
centiatum. Nobilissimi viri Domini
CASPARIS DE HOLSTEIN,
SVEGI. Carmen Paræne-
ticum.

EST Deus in nobis, sunt & commercia cæli:
Hoc verum ostendit, iam tuus iste labor.
Dum renouare cupis, cælestia dogmata CHRISTI:
Que neglecta diu, squallida vbiq; iacent;
Hocce tuum desiderium, sat nouimus esse
Ortum, Syderij numinis auspicio.
Quare age, confirmare pia hæc conamina perge,
Æternum pretium, cælitus accipies.

AV MESME S^r. AYBLINGEI
WALLERSTAINIAN: DE LA COMTE
d'Oting, Licencier en Droit Ciuil &
Canon, SALOMON VERDIER
PARISIEN, chante par
congratulation.

ON te donne à bon droit le degré de Licence,
Par ceux là merité, qui ont la cognoissance
Tât du saint droit diuin, qu'aussi du droit humain:
Car tu as consumé non deux ou trois iournees,
Ains accompli du tout sept entieres annees,
Pour talloner apres scenola le Romain.
Ce degré, AYBLINGER, nous fait assez cognoistre,
Que doreseuauant on te verra paroistre
Pres des Roys, & seigneurs; come paroist aux Cieux
Le beau fils de Latone, Astre enfante-lumiere,
Lors que tous les matins pour faire sa carriere,
Il tire de la mer son blond chef radieux.
La Cité est par Loix en honneur maintenüe
L'audace des meschans est par eux retenuë,
Et partant on les doit grandement honorer:
Toy donc qui pour des loix auoir la cognoissance,
As daigné de si loing venir en nostre FRANCE
D'un loz bien merité serois à decorer.
Mais ma MUSE ne peut traiter chose si grande,
Car cela appartient seulement à la bande
Qui a du Pellicen receu plus de faueur,
Et au plus fauory de la docte Neufuame,
Qui sise sur le bord de l'onde Chivalinne,
Abreuue nos esprits de sa saintte liqueur.

F I N.